

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוקטובר 2010
פס"ד

ת"א 1071-05 אדיב דאוד נ' עמותת "אגודת הגליל למחקר ושירותי בריאות, נזמי
שחאדה

1

בפני: כבוד סגן הנשיא גדעון גינת

התובע: אדיב דאוד

נגד

הנתבעים: 1. עמותת "אגודת הגליל למחקר ושירותי בריאות", ע"ר
2. נזמי שחאדה

2

3

בשם התובע: עו"ד יעקב קלדרון, עו"ד חנה קלדרון ועו"ד יונתן דרורי
בשם הנתבעים: עו"ד איהאב כבהא

4

5

פסק דין

6

7 תביעת אדריכל עקב הרחבת מבנה שתוכנן על ידיו, באמצעות אדריכל אחר, בעילות
8 של הפרת זכות יוצרים, הפרת הסכם וחוסר תום לב במו"מ.

9

א. רקע

11 1. התובע אדריכל במקצועו, מתמחה בבניה ציבורית, שימור מבנים ותכנון
12 ארכיטקטוני ועירוני.

13

14 2. הנתבעת 1 הינה עמותה ציבורית רשומה ללא כוונת ריווח, אשר פועלת למציאת
15 פתרונות מעשיים לבעיות הנוגעות לבריאות הקהילה והסביבה של האוכלוסייה
16 הערבית בישראל, וכן לקידום המחקר והפיתוח המדעיים.

17 הנתבע 2 אף הוא אדריכל במקצועו, מתמחה, בין היתר, בתכנון ארכיטקטוני של
18 מבני ציבור.

19

השתלשלות העניינים

21 3. בשנת 1992, בסופו של הליך של בחינת הצעות של שלושה אדריכלים שונים,
22 התקשרה הנתבעת 1 עם התובע בהסכם לתכנון מבנה משרדים בשפרעם (להלן:
23 "המבנה"). המבנה, לאחר הקמתו, היה מועמד לפרס אדריכלות בינלאומית

1 מתוך 19

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוקטובר 2010
פס"ד

ת"א 1071-05 אדיב דאוד נ' עמותת "אגודת הגליל למחקר ושירותי בריאות, נזמי
שחאדה

- 1 בג'נבה, The Age Khan award for Islamic Architecture – AKAА, וזיכה את התובע
2 בחשיפה ארצית ובינלאומית.
3 בנוסף להערכת עיקר פעילותה של הנתבעת 1 למבנה, שוכנו בו גם משרדיו של
4 ארגון "עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל" (להלן:
5 "עדאלה").
6
7 4. בשנת 2002 פנה מי שהיה אותה עת מנהל הנתבעת 1, ד"ר באסל גטאס, לתובע
8 בקשר להרחבת המבנה על דרך הוספת קומה. הנתבעת 1 התכוונה לממן את
9 ההרחבה כמו גם הרחבה נוספת בעתיד על-ידי השכרת הקומה שתיבנה
10 ל"עדאלה". התובע הכין תוכניות, שהציגו שתי חלופות לחלוקה פנימית של
11 התוספת. לאחר הכנת התוכניות הודיע לו ד"ר גטאס על השעיית תוכנית
12 ההרחבה, הואיל ו"עדאלה" בוחן אפשרות להעביר משרדיו לחיפה. הנתבעת 1 לא
13 שילמה לתובע תמורה כלשהי בגין הכנת התוכניות (סעיפים 11 – 17 לתצהיר עדות
14 ראשית של ד"ר גטאס).
15
16 5. בשנת 2003 פנה ד"ר גטאס לתובע בבקשה לסייע בהכנת נספחים לחוזה ההולך
17 ומתגבש בין הנתבעת 1 לבין "עדאלה" לרכישת זכויות בנייה בגג המבנה. התובע
18 הכין תשריטים של שטח קומת הגג, שטחי החניה, הפטיו ודרכי הגישה למבנה. גם
19 הפעם חזר בו "עדאלה" מכוונותיו בטרם נחתם חוזה. בעקבות זאת החליטה
20 הנתבעת 1 לממן את הרחבת המבנה באמצעות קבלת משכנתה. התובע לא קיבל
21 שכר בגין הכנת התשריטים הנ"ל (סעיפים 19 – 21 לתצהיר עדות ראשית של ד"ר
22 גטאס).
23 בחודש נובמבר 2004 פנה ד"ר גטאס לתובע לשם קבלת הצעת מחיר לתכנון
24 הרחבה בת שתי קומות. הצעתו של התובע עמדה על 140,000 ₪. לאחר שד"ר
25 גטאס הודיע לו, כי קיימת הצעת מחיר נמוכה יותר, הסכים התובע להוריד את
26 המחיר ל-135,000 ₪. בין לבין נתגלע סכסוך לגבי פרטי התכנון, והנתבעת 1
27 העדיפה להתקשר עם אדריכל אחר, הוא הנתבע 2, לצורך תכנון ההרחבה, בתמורה
28 ל-125,000 ₪ (סעיפים 24 – 27 לתצהיר עדות ראשית של ד"ר גטאס).
29

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוקטובר 2010
פס"ד

ת"א 1071-05 אדיב דאוד נ' עמותת "אגודת הגליל למחקר ושירותי בריאות, נזמי
שחאדה

6. הנתבע 2 ביצע תכנון כללי ותכנון מפורט. הנחתו הייתה, כי עומדת להתקבל
תוכנית בניין עיר חדשה – ג/10789, שתביא להגדלת אחוזי הבניה על המגרש עליו
עומד המבנה ל-150% (עלון עם הדמיה של המבנה המורחב על פי התכנון של
הנתבע 2 צורף כנספח ל"א לתצהיר עדות ראשית של התובע). בהתאם לתכנון של
הנתבע 2 הגישה הנתבעת 1 בשנת 2005 בקשה להיתר בניה. בעקבות דחיית תוכנית
ג/10789 הנ"ל לא ניתן היה לאשר הרחבת המבנה מעבר להוספת קומה אחת,
והבקשה נדחתה. הנתבע 2 ערך השינויים הנדרשים (ההדמיה בעלון כבר לא תאמה
את התוספת הצפויה. התוכניות החדשות צורפו כנספחים ד/1-11 לתצהיר עדות
ראשית של הנתבע 2). הבקשה החדשה להיתר בניה אושרה ביום 14.2.07 (סעיפים
32 – 34 לתצהיר עדות ראשית של ד"ר גטאס).
7. הרחבת המבנה הסתיימה במהלך המשפט. הוכנסו בו השינויים הבאים (סעיף 5
בעמ' 19 לסיכומי הנתבעים):
א. הוספת קומה, תוך שינוי בלתי נמנע של נפח הבניין.
ב. שינוי היחס בין אבן לבין טיח בציפוי החיצוני, תוך הגדלת חלקו היחסי של
ציפוי האבן.
ג. הוספת מדרגות חירום ומעלית בסגנון מצודתי.
ד. הוספת קשת גדולה מעל לקשת המשולשת הקיימת בכניסה.
ה. הוספת אלמנטים לשמירת תחושת ההיררכיה המקורית על אף הוספת קומה
למבנה.
- עילות התביעה והסעדים המבוקשים**
8. טענתו העיקרית של התובע הינה, כי הרחבת המבנה עיוותה את עיצובו המקורי
הייחודי, ותוכנה תוך שימוש, שלא כדין, בשרטוטי התכנון המקורי ושל
אפשרויות ההרחבה, שהוכנו על ידיו (סה"כ 25 שרטוטים).
העתקי השרטוטים המקוריים של המבנה, כולם משנת 1992, צורפו כנספחים א/1
– א/19 לכתב תביעה. חלופות הרחבה שתכנן התובע בשנת 2002 צורפו כנספחים
ב/1 – ב/2 לכתב תביעה. השרטוטים שהכין התובע בשנת 2003 לצורך צירופם

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוקטובר 2010
פס"ד

ת"א 1071-05 אדיב דאוד נ' עמותת "אגודת הגליל למחקר ושירותי בריאות, נזמי
שחאדה

- 1 לחוזה, שעתיד היה להיחתם בין הנתבעת 1 ל"עדאלה" צורפו כנספחים ג/1 – ג/4
2 לכתב תביעה. להלן פרטי השרטוטים:
3

- 1/א - תוכנית פיתוח
- 2/א - תוכנית פיתוח
- 3/א - תוכנית קומת קרקע
- 4/א - תוכנית קומה ראשונה
- 5/א - תוכנית חדר מכונות
- 6/א - תכנית גגות
- 7/א - חתכים
- 8/א - חתכים
- 9/א - חתכים
- 10/א - חתכים
- 11/א - חזיתות
- 12/א - חזיתות
- 13/א - חדר הכניסה
- 14/א - פטיו
- 15/א - חדר הכניסה
- 16/א - חדר המדרגות
- 17/א - מבני קירות
- 18/א - שירותים בבניין
- 19/א - תכנית תקרה אקוסטית
- ב/1 - חלופה 1 תוכנית קומה א'
- ב/2 - חלופה 2 תוכנית קומה א'
- ג/1 - "נספח ג" – שטח קומת הגג
- ג/2 - "נספח ד" – שטחי חניה
- ג/3 - "נספח ה" – דרכי גישה
- ג/4 - "נספח ו" - פטיו

- 4
5

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוקטובר 2010
פס"ד

ת"א 1071-05 אדיב דאוד נ' עמותת "אגודת הגליל למחקר ושירותי בריאות, נזמי
שחאדה

9. טענה נוספת של התובע הינה, כי בעקבות פנייתה של הנתבעת 1 אל התובע בשנת 2002 נחתם ביניהם הסכם, לפיו היא התחייבה למסור לידי את עבודות תכנון ההרחבה, וכי בפניותיה החוזרות ונשנות אליו בבקשות שונות בקשר להרחבת המבנה לאחר מכן, היא יצרה בפניו מצג כוזב לפיו ההסכם יקום.
10. לטענת התובע, מעשיהם של הנתבעים מקימים לו כנגדם עילות תביעה בגין הפרת זכות יוצרים, לרבות זכותו המוסרית במבנה ובשרטוטים, גזל של המוניטין שלו ושל יצירותיו; עשיית עושר ולא במשפט והפרת חובה חקוקה. עילות התביעה כנגד הנתבעת 1 כוללות בנוסף הפרת חובת תום הלב בניהול משא-ומתן והפרת הסכם, ועילות התביעה כנגד הנתבע 2 כוללות בנוסף גרם הפרת חוזה.
- התביעה הוגשה בשלב הגשת הבקשה הראשונה להיתר בניה לצורך הרחבת המבנה (ביום 3.11.05), וכללה במקור בקשה לסעד של צו מניעה כנגד ההרחבה. סעד זה התייתר עקב השלמת הבניה, ונותרו הסעדים הבאים: צו למתן חשבונות בקשר לתשלומים ששילמה הנתבעת 1 לנתבע 2 בגין תכנון ההרחבה, שכר ראוי בגין העבודה שהשקיע התובע ופיצויים בגין פגיעה בזכויותיו.

תמצית טענות הנתבעים

11. לטענת הנתבעים, לתובע אין כל זכות יוצרים במבנה, שכן אין מדובר ביצירה מקורית מבחינה אדריכלית. אך גם אם ייקבע אחרת, הרי, לדבריהם, זכויותיו בו לא הופרו, מאחר שבהרחבת המבנה, כפי שבוצעה בפועל, הושקע מאמץ רב בשימור אופיו, תוך התאמתו לשינויים שחלו בסביבה בשנים שחלפו מיום הקמתו. ככל שייקבע, כי היה בהרחבה כדי להפר זכות יוצרים של התובע, עדיין, לטענתם, אין בכך כדי להקים לו עילת תביעה, שכן זכותה הקניינית של הנתבעת 1 במבנה גוברת על כל זכות יוצרים של התובע בו.
12. לגבי שרטוטי התובע נטען, כי לא נעשה בהם כל שימוש. כל שהוכח על ידיו הינו, כי בשלושה או בארבעה מקומות בתכנית **המצב הקיים**, שהוכנה על ידי הנתבע 2 לצורך קבלת היתר הבניה (נספח 6/ג לתצהיר עדות ראשית שלו), ישנו דמיון באלמנטים שוליים לתוכנית קומה א', שהוכנה על ידי התובע (נספח א/4 לכתב התביעה). הדבר נובע, לטענתם, משימוש בתוכנות מחשב דומות, ומכך ששתי

5 מתוך 19

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוקטובר 2010
פס"ד

ת"א 1071-05 אדיב דאוד נ' עמותת "אגודת הגליל למחקר ושירותי בריאות, נזמי
שחאדה

- 1 התוכניות משקפות את אותו מבנה. מכל מקום, כך הטענה, הנתבעת 1 היתה
2 רשאית להשתמש בתוכניות התובע, אשר על פיהם נבנה המבנה, על דרך צירופם
3 לבקשה להיתר בניה (כחלק מה"גרמושקה"), כנדרש על פי חוק. לטענתם, במסגרת
4 היחסים בין אדריכל, שתכנן מבנה, לבין מי שהזמין את התכנון, קיים הסכם
5 מכללא, אלא אם כן נאמר מפורשות אחרת, לפיו רשאי המזמין להחזיק בתוכניות
6 ולהשתמש בהן בעתיד לצורך הרחבת המבנה.
7
- 8 13. לטענת הנתבעת 1, ההסכם אשר לטענת התובע נחתם בשנת 2002, נותר בגדר
9 הצעה בלבד. זאת עקב העדר תקציב למימון הבניה (לאחר ש"עדאלה" חזר בו
10 מכוונתו לשכור את הקומה שתיבנה). חתימת המזמין עליו, כך הטענה, אינה של
11 הנתבעת 1. בנוסף נטען, כי אין בעובדה שבסופו של דבר נחתם הסכם עם הנתבע 2
12 כדי להעיד על חוסר תום לב בהתנהלותה אל מול התובע. לטענתה, היא ביכרה את
13 הצעתו של הנתבע 2 על פני זו של התובע בהיותה הזולה והמתאימה ביותר מבחינת
14 דרישותיה. התובע, כך הטענה, סירב לתת הצעת מחיר משופרת ואף סרב לדון
15 בתנאי המפרט הטכני הנדרש ממנו.
16
- 17 14. באשר לתביעת התובע לשכר ראוי בגין העבודה, שביצע במהלך השנים לבקשת
18 הנתבעת 1 בקשר להרחבה הצפויה, הרי שד"ר גטאס, מי שהזמין את העבודה
19 מהתובע בשמה של הנתבעת 1, הודה בזכותו של התובע לקבלת שכר במהלך עדותו
20 (ח"נ, עמ' 83, 93 לפרט"). לעומת זאת, בסיכומי הנתבעת 1 נטען, כי מדובר בעבודה
21 המבוצעת כדבר שבשגרה ללא תשלום, מטעם אדריכל שמעוניין בקבלת עבודת
22 התכנון. למקרה שייקבע אחרת, נטען, כי בניגוד לטענתו של התובע בדבר השקעה
23 כוללת של מאות שעות עבודה, יש לקבוע את שכרו על בסיס שעות עבודה ספורות.
24

ב. דיון

השאלות שבמחלוקת

- 25
- 26
- 27 15. המחלוקת בין הצדדים מעלות את השאלות הבאות:
- 28 (1) האם אדריכל הינו בעל זכות יוצרים, לרבות זכות מוסרית, במבנה שתוכנן
29 על ידיו? האם שינוי המבנה מהווה הפרת זכויות אלה?

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוקטובר 2010
פס"ד

ת"א 1071-05 אדיב דאוד נ' עמותת "אגודת הגליל למחקר ושירותי בריאות, נזמי
שחאדה

- 1 (2) האם נעשה שימוש בשרטוטים של התובע? מה הן זכויותיו של התובע
2 בהם? האם היה בשימוש בהם (אם נעשה) כדי להפר אותן?
3 (3) האם התקשרות הנתבעת 1 עם הנתבע 2 היתה כרוכה בהפרת הסכם עם
4 התובע? ככל שהמוגעים בין התובע לבין הנתבעת 1 לא הבשילו לכדי הסכם,
5 האם היה בהתנהלותה של הנתבעת 1 משום ניהול משא ומתן שלא בתום
6 לב?
7
8

הדין החל

- 9 16. שתי השאלות הראשונות שבמחלוקת, כפי שפורטו לעיל, מעלות שאלות מתחום
10 דיני זכות היוצרים.
11 התביעה, כאמור לעיל, הוגשה ביום 3.11.05. במועד זה ועד ליום 25.5.08 נושא
12 זכות היוצרים וההגנה עליה הוסדר בחוק זכות יוצרים, 1911, שהינו חוק אנגלי,
13 Copyright Act, 1911, אשר הוחל בישראל מכוח דבר המלך על חוק זכות יוצרים
14 (הטלתו על ארץ ישראל) 1924, ובהתאם לסעיף 11 לפקודת סדרי השלטון והמשפט
15 תש"ח 1948, וכן בפקודת זכות יוצרים, 1924, כפי שתוקנו במהלך השנים (להלן:
16 "הדין הקודם").
17 ביום 25.11.07 פורסם ברשומות (ס"ח תשס"ח מס' 2119, עמ' 38) חוק זכות
18 יוצרים, תשס"ח – 2007 (להלן "החוק"), שנועד להחליף את החקיקה הקיימת
19 בחוק חדש ועדכני במטרה להשיג את האיזון הראוי בין הצורך ביצירת תמריץ
20 הולם ליצירה לבין אינטרסים אחרים של טובת הציבור (ראו דברי ההסבר לחוק,
21 הצ"ח 196, תשס"ה, עמ' 1116). על פי הוראת סעיף 77 לחוק, הוא נכנס לתוקף
22 שישה חודשים מיום פרסומו, היינו ביום 25.5.08.
23 החוק (בסעיף 68) ביטל את דבר המלך על חוק זכות יוצרים הנ"ל וקבע כי חוק
24 זכות יוצרים, 1911 לא יחול עוד בישראל. כן בוטלו מרבית סעיפי פקודת זכות
25 יוצרים, ובכללם הסעיפים עליהם נסמכת בחלקה התביעה כאן. נקבעו בסעיף 78
26 הוראות מעבר. אלה הרלבנטיות לתביעה דין, קובעות כדלקמן:
27 "(א) הוראות חוק זה יחולו גם לגבי יצירה שנוצרה לפני יום התחילה, בכפוף
28 להוראות סעיפים קטנים (ב) עד (י).

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוקטובר 2010
פס"ד

ת"א 1071-05 אדיב דאוד נ' עמותת "אגודת הגליל למחקר ושירותי בריאות, נזמי
שחאדה

1 שינוי יצירה מוגנת, לכשעצמו, אינו נמנה על רשימת השימושים, הנתונים באופן
2 בלעדי ליוצר לפי סעיף 1 לחוק זכות יוצרים, 1911. אין בפעולה זו, איפוא, כדי
3 לפגוע בזכותו החומרית-הכלכלית ביצירה. השאלה, אם הכנסת שינוי במבנה,
4 שהוא יצירה אדריכלית מוגנת, מהווה פגיעה בזכות המוסרית של מתכננו, היתה
5 תלויה באופן פרשנות סעיף 4 לפקודת זכות יוצרים, שזו לשונו:
6 "(1) מחבר זכאי ששמו ייקרא על יצירתו בהיקף ובמידה המקובלים.
7 (2) מחבר זכאי שלא ייעשה כיצירתו כל סילוף, פגימה או שינוי אחר, או כל
8 פעולה שיש בה משום הפחתת ערך ביחס לאותה יצירה, העלולה לפגוע
9 בכבודו או בשמו של מחברה.
10 (3) פגיעה בזכות לפי סעיף זה היא עוולה אזרחית. והוראות פקודת הנזיקין
11 [נוסח חדש]. יחולו עליה.
12 (4) זכותו של מחבר לפי סעיף זה לא תהיה תלויה בזכותו החומרית באותה
13 יצירה, והיא תעמוד לו אף לאחר שזכות זו, כולה או מקצתה הועברה
14 לאחר.
15 (5) בתביעה לפי סעיף זה זכאי המחבר לפיצויים בסכום שיקבע בית המשפט
16 לפי נסיבות המקרה. אף אם לא הוכיח נזק ממון; הוראה זו לא תגרע
17 מסמכות אחרת של בית המשפט לפי פרק ה' לפקודת הנזיקין [נוסח
18 חדש]".

19
20 פרופ' יהושע ויסמן במאמרו "הזכות האישית (droit moral) בדיני זכות יוצרים,
21 **מחקרי משפט ז' (תשמ"ט)**, 51, 63, סבור, כי לפי נוסח ס"ק (2) כל שינוי ביצירה
22 אסור – בין אם השינוי פוגע בכבודו של היוצר ובין אם לאו – שכן פגיעה בכבודו
23 או בשמו של היוצר היא תנאי לזכותו להגנה רק כאשר מדובר בפעולה שיש בה
24 משום הפחתת ערך ביחס ליצירה.
25 לעומת זאת, ב-ת"א (מחוזי חי') 977/86 **פרופ' אבשלום טאו נ' הטכניון - מכון**
26 **טכנולוגי לישראל בע"מ**, פסקים (מ') תשנ"ב (3) 89 (1992) קבעה השופטת טובה
27 שטרסברג כהן, כי "יש לפרש את הסעיף כך, שהסיפא המתייחסת לפגיעה בשמו או
28 בכבודו של המחבר, תפורש כמתייחסת גם לרישא של הסעיף. ובאופן כזה כל
29 השינויים למיניהם, המוזכרים בסעיף, יהוו פגיעה בזכות היוצרים אם גרמו
30 לפגיעה בשמו או בכבודו של המחבר. את הביטוי "פגיעה בשמו או בכבודו..." יש

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוקטובר 2010
פס"ד

ת"א 1071-05 אדיב דאוד נ' עמותת "אגודת הגליל למחקר ושירותי בריאות, נזמי
שחאדה

- 1 לפרש פירוש מרחיב, הכולל גם פגיעה ביצירה עצמה על ידי שינוי משמעותי הפוגע
2 כמאפייניה היצירתיים, או שוללם, שכן, שינוי כזה יש בו משום פגיעה בכבודו של
3 היוצר כאמין".
- 4 שאלת פרשנות הסעיף לא נדונה בפסיקת בית המשפט העליון. ראו גם: חנוך דגן,
5 "קריאה קניינית: המוסד הקנייני המתחדש של זכות יוצרים" יוצרים זכויות,
6 קריאות בחוק זכות יוצרים, מיכאל בירנהק, גיא פסח עורכים (2009) פרק ד' סעיף
7 3 טכסט לה"ש 94 עמ' 39, 63-65.
- 8
- 9 19. לפי הגדרת זכות מוסרית בסעיף 46 לחוק, האיסור על שינוי יצירה חל באופן
10 מפורש רק ביחס לשינוי שיש בו כדי לפגוע בכבודו או בשמו של היוצר. הסעיף
11 קובע כדלקמן (ההדגשה הוספה):
12 "זכות מוסרית ביחס ליצירה היא זכות היוצר –
13 (1) כי שמו ייקרא על יצירתו בהיקף ובמידה הראויים בנסיבות העניין;
14 (2) כי לא יוטל פגם ביצירתו ולא ייעשה בה סילוף או שינוי צורה אחר, וכן כי
15 לא תיעשה פעולה פוגענית ביחס לאותה יצירה, והכל אם יש באילו מהם
16 כדי לפגוע בכבודו או בשמו של היוצר".
- 17 מעבר להגדרה צרה יותר של הזכות המוסרית, החוק גם קובע, בסעיף 50, כי לא
18 כל פעולה, הפוגעת בזכות המוסרית מהווה הפרה שלה, אלא רק פעולה, שאינה
19 סבירה בנסיבות העניין. סעיף 50 קובע כך:
20 "(א) העושה ביצירה פעולה הפוגעת בזכות המוסרית של היוצר, מפר את הזכות
21 האמורה.
22 (ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), עשיית פעולה ביצירה הפוגעת בזכות
23 המוסרית האמורה בסעיף 46(2) אינה מהווה הפרה של הזכות האמורה,
24 אם הפעולה היתה סבירה בנסיבות העניין.
25 (ג) לעניין סעיף קטן (ב), רשאי בית המשפט להתחשב, בין השאר, באלה:
26 (1) אופי היצירה שביחס אליה נעשתה הפעולה;
27 (2) אופי הפעולה ומטרתה;
28 (3) יצירתה של היצירה על ידי העובד במסגרת עבודתו או לפי הזמנה;
29 (4) המקובל בענף;

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוקטובר 2010
פס"ד

ת"א 1071-05 אדיב דאוד נ' עמותת "אגודת הגליל למחקר ושירותי בריאות, נזמי
שחאדה

- 1 (5) הצורך בעשיית הפעולה לעומת הפגיעה שנגרמה ליוצר כתוצאה
2 ממנה".
- 3 לפי דברי ההסבר לחוק (הצ"ח 196, תשס"ה, עמ' 1116, 1136), הסייג של פעולה
4 סבירה בנסיבות העניין נועד לאפשר לבית המשפט "לאזן בין האינטרסים
5 האישיים של היוצר ביצירתו לבין אינטרסים לגיטימיים אחרים שעשויים להיות
6 ביצירה, כמו האינטרסים הכלכליים של בעל העותק הפיזי של היצירה, אינטרסים
7 ציבוריים, וכו'".
- 8 בעניין ת"א 977/86 הנ"ל עמדה השופטת שטרסברג כהן על ניגודי אינטרסים
9 לגיטימיים בין אדריכל שתכנן מבנה לבין הבעלים שלו (בסעיף 16 לפסק דינה):
10 "כאן ניצבים לפנינו אינטרסים שונים הראויים לאיזון ולהגנה. מצד אחד,
11 האינטרס האישי של המזמין, בעל "הבניין", הרשאי לצפות לכך שיוכל לעשות בו
12 ככל שימלאנו לבו: להתאימו לצרכיו ולטעמו המשתנים עם חלוף העתים, ללא
13 צורך להזדקק לאותו אדריכל ובלא להיות כבול בתפיסה שהולידה את היצירה
14 המקורית. מצד שני, ניצב האינטרס של החברה לחופש פעולה המאפשר התפתחות,
15 שינוי סביבה, התרת בנייה ושינויים בבנייה קיימת, לפי צורכי החברה המשתנים,
16 לפי תפיסות חדשות וללא מגבלות של הבנייה הקודמת. מצד אחר, ניצב האינטרס
17 של הארכיטקט, היוצר - שהוא במידה מסוימת גם האינטרס של החברה בה הוא
18 חי ופועל - לשמור על יצירתו ועל אופיה האמנותי לבל תסולף, תיפגם, או תשונה,
19 ועל ידי שמירה זו, לעודד יצירתיות אדריכלית המוסיפה פאר והדר לסביבה בה
20 ממוקמים המבנים המהווים יצירות כאלה".
- 21
- 22 20. ספק, אם יש בהוספת קומה למבנה כדי לפגוע בכבודו או בשמו של האדריכל
23 שתכנן אותו. אך, גם אם כן, אני סבור כי פעולה זו נופלת בגדר הסייג של הפרת
24 הזכות המוסרית, בהיותה פעולה סבירה בנסיבות העניין. הוספת הקומה יועדה
25 להעברת פעילות המו"פ של הנתבעת 1, שהתנהלה במקום אחר וכרוכה היתה
26 בתשלום דמי שכירות. הנתבעת 1 נדרשה, איפוא, להוספת הקומה לצורכי
27 פעילותה, וזו הרי היתה מטרת הקמת המבנה מלכתחילה.
- 28
- 29 21. לפי החוק לא הופרה, איפוא, זכותו המוסרית של התובע. התנאי השלישי, אינו
30 מתקיים. די בכך כדי לקבוע, כי זכותו המוסרית של התובע לא הופרה בנסיבות

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוקטובר 2010
פס"ד

ת"א 1071-05 אדיב דאוד נ' עמותת "אגודת הגליל למחקר ושירותי בריאות, נזמי
שחאדה

1 העניין. לכן גם אין צורך להכריע בשאלה, אם המבנה הוא בעל אופי אומנותי
2 ובשאלת פרשנות סעיף 4א(2) לפקודת זכות יוצרים, על פי התנאי הראשון והתנאי
3 השני בהתאמה.
4
5 22. המבנה בשלמותו לאחר ההרחבה אינו משקף עוד את עבודתו ואישיותו של התובע.
6 למען הדיוק: אינו משקף רק את עבודתו ואישיותו של התובע. ההבדל באופי
7 התכנוני בין המבנה המקורי לבין הקומה הנוספת מאפשר הבחנה בין היצירה של
8 התובע לבין יצירתו של הנתבע 2. בהקשר זה יוער, כי המומחה מטעם התובע,
9 האדריכל אריה קוץ, העיד, שאחת הגישות הנהוגות היום במסגרת תוכניות
10 השימור בתל אביב יפו, מקום שנדרש להוסיף קומה לבית, כאשר האדריכל
11 שתכנן אותו כבר איננו בחיים, היא "ללכת לשפה אחרת לגמרי של אדריכלות
12 מודרנית ולמשל להוסיף קומה שהיא כולה אלומיניום וזכוכית, ואז כמו שלפעמים
13 אנחנו רואים את זה בחפירה ארכיאולוגית שהארכיאולוג מצייר קו על קיר ואומר
14 מהקו הזה זה ארכיטקטורה העתיקה ומפה שחזרנו את הקיר, אז אתה יוצר
15 איזשהו קו אדריכלי מאוד ברור וחד, אומר, או.קי., עברתי לשפה של המאה ה-21
16 ואתם רואים את הקו הזה במו עיניכם" (ח"י, עמ' 29 לפרט' מיום 19.3.08).
17 נוכח האפשרות להבחין בין המבנה המקורי לבין התוספת, ומכיוון כשמדובר
18 במבנה ציבורי, אני סבור, כי מן הראוי, לאור זכותו של התובע לפי סעיף 4א(1), כי
19 שמו ייקרא על יצירתו בהיקף ובמידה הראויים בנסיבות העניין, כי על חזית
20 המבנה יצויין בשלט מתאים, שישא גם סקיצה של המבנה המקורי (בדומה לזו
21 שעל גבי נייר המכתבים של התובע), - אותו חלק שתוכנן על ידי התובע. זאת, ככל
22 שהתובע חפץ בכך.
23
24

השימוש בתוכניות

25
26 23. מפות ושרטוטים הינם בגדר יצירות מוגנות הן על פי סעיף 4 לחוק והן על פי סעיף
27 1 לחוק זכות יוצרים, 1911 (הדין הקודם). הסעיפים הנ"ל קובעים, בין היתר, זכות
28 יוצרים ביצירה אומנותית וביצירה ספרותית. כל אחת מיצירות אלה, על פי
29 הגדרתה בסעיף 1 לחוק ובסעיף 35 לחוק זכות יוצרים, 1911 כוללת שרטוטים.
30 התובע טוען להפרת זכות היוצרים שלו ב-25 שרטוטים שונים. אולם, כל שהוכח

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוקטובר 2010
פס"ד

ת"א 1071-05 אדיב דאוד נ' עמותת "אגודת הגליל למחקר ושירותי בריאות, נזמי
שחאדה

1 על ידיו הינו דמיון מסויים בין תשריט של הקומה הראשונה, שהכין הנתבע 2
2 לצורך תיאור המצב הקיים במסגרת הבקשה להיתר בניה (נספח ג/6 לתצהיר עדות
3 ראשית שלו), לבין התשריט, שלפיו נבנתה הקומה הראשונה (נספח א/4 לכתב
4 התביעה). הדמיון אינו מושלם. כך, למשל, בתשריט של הנתבע 2 מופיעים קירות
5 שאינם מופיעים בתשריטו של התובע. הכיתוב באשר לשימוש של החדרים שונה
6 ברובו. אני מקבל את טענת הנתבעים, כי ניתן להסביר את הדמיון על רקע
7 העובדה, כי שני התשריטים מתארים את אותה קומה. לטענת התובע, העיצוב
8 הזהה של חלק מהרהיטים מלמד בהכרח על העתקה, כי העיצוב בפועל שונה.
9 אולם, הוא לא תמך טענה זו בראיות של ממש.

10

11

הסכמה מכללא ושימוש הוגן

12 24. זאת ועוד: מקובלת עליי גם הטענה של הנתבעים, כי בהעדר הסכמה מפורשת
13 אחרת, יש לראות הסכמה מכללא בין אדריכל, שתכנן מבנה, לבין מי שהזמין את
14 התכנון, לפיה רשאי המזמין להחזיק בתוכניות ולהשתמש בהן בעתיד לענייני רישוי.
15 במאמר:

16 Angela Adrian, Architecture and Copyright: A Quick Syrvey of the Law, Journal of
17 Intellectual Property Law and Practice, 2008, vol. 3 No. 8 p. 524 (July 2008)

18 מציינת המחברת, כי ללקוחו של האדריכל יש רשיון מכללא לעשות שימוש בתכניות
19 האדריכל בהיקף התלוי בנסיבות העניין ובשכרו של האדריכל. מובאות האסמכתאות
20 הבאות בה"ש 12 בעמ' 525:

21 Stovin-Bradford v. Volpoint Properties [1971] Ch 1007, [1971] 3 All E T 570, CA;

22 Blair v. Osborne and Tomkins [1971] 2 QB 78, [1971] 1 All E R 468, CA.

23 לחלופין, שימוש כאמור נופל בגדר הסייג של שימוש הוגן לפעולות, שיש בהן כדי להפר
24 זכות יוצרים בהעדר הסכמה של הבעלים. הדין הקודם מנה רשימה סגורה של
25 שימושים הוגנים כאמור (סעיף 1)2 לחוק זכות יוצרים, 1911), כאשר המגמה בפסיקה
26 היתה להעניק להם פרשנות מרחיבה (ראו ע"א 8393/96 **מפעל הפיס נ' The Roy**
27 **Export Establishment Company**, פ"ד נד(1) 577, (17.2.00), בעמ' 596). סעיף 19
28 לחוק, לעומת זאת, קובע רשימה פתוחה של שימושים מותרים, תוך פירוט רשימת
29 שיקולים, הניתנת להרחבה בכל מקרה על פי נסיבותיו, לבחינת הוגנות השימוש. כך,
30 בזאת הלשון (ההדגשה הוספה):

13 מתוך 19

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוקטובר 2010
פס"ד

ת"א 1071-05 אדיב דאוד נ' עמותת "אגודת הגליל למחקר ושירותי בריאות, נזמי
שחאדה

- 1 "א) שימוש הוגן ביצירה מותר למטרות כגון אלה: לימוד עצמי, מחקר,
2 ביקורת, סקירה, דיווח עיתונאי, הבאת מובאות, או הוראה ובחינה על ידי
3 מוסד חינוך.
- 4 "ב) לצורך בחינה של הוגנות השימוש ביצירה לעניין סעיף זה, יישקלו, בין
5 השאר, כל אלה:
- 6 (1) מטרת השימוש ואופיו;
7 (2) אופי היצירה שבה נעשה השימוש;
8 (3) היקף השימוש, מבחינה איכותית וכמותית, ביחס ליצירה
9 בשלמותה;
10 (4) השפעת השימוש על ערכה של היצירה ועל השוק הפוטנציאלי שלה.
- 11 "ג) השר רשאי לקבוע תנאים שבהתקיימם ייחשב שימוש לשימוש הוגן".
- 12 שימוש בתשריטים של מבנה קיים, שנבנה על פי הזמנה, לצורך קבלת היתר
13 להרחבתו, הינו שימוש פרטי, שאין בו כדי להשפיע על ערכם או על השוק
14 הפוטנציאלי שלהם, שהרי ממילא הם בוצעו על פי צרכיו הייחודיים של המזמין.
15 השימוש הינו חד פעמי למטרה ספציפית, וניתן לראות בו המשך של השימוש
16 המקורי. השימוש עומד, איפוא, במבחני ההוגנות.
- 17 בנוסף לסייג של שימוש הוגן, קובע החוק רשימת שימושים מוגדרים, שהינם בגדר
18 שימושים מותרים ביצירות מוגנות, ובכללם שימוש ביצירה בהליכים משפטיים או
19 בהליכים מנהליים לפי דין, "בהיקף המוצדק בשים לב למטרת השימוש האמור"
20 (סעיף 20 לחוק). הליך קבלת היתר בניה הינו הליך מנהלי, ועל כן שימוש לצורך
21 קבלת היתר כאמור נופל בגדר שימושים מותרים.
- 22 ראו בהקשר זה: מיכאל בירנהק, "קריאה תרבותית: החוק ושדה היצירה",
23 יוצרים זכויות הנ"ל עמ' 83 בעמ' 120 טכסט לה"ש 151 עד 154; ניבה אלקין קורן,
24 "זכויות משתמשים", יוצרים זכויות הנ"ל עמ' 327, 358.
- 25 שימוש מותר עדיין כפוף לזכות המוסרית של היוצר. לפיכך, שימוש בתשריטים
26 שהוכנו על ידי התובע היה מחייב לציין את שמו עליהם. ברם, לא הוכח, כאמור
27 לעיל, שהתשריט בו נעשה שימוש בפועל אמנם הועתק מזה של התובע.
- 28
29
30

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוקטובר 2010
פס"ד

ת"א 1071-05 אדיב דאוד נ' עמותת "אגודת הגליל למחקר ושירותי בריאות, נזמי
שחאדה

שאלת ההסכם

1
25. חומר הראיות שהוצג בפניי אינו מספיק כדי לקבוע, אם ההסכם הנטען אכן נחתם
על ידי הנתבעת 1. על פי ההסכם שהוצג (נספח כ"א לתצהיר עדות ראשית מטעם
התובע) הנתבעת 1 מיוצגת על ידי ד"ר גטאס, אך הוא אינו מי שחתום עליו בתור
המזמין. זהות החותם אינה ידועה. שלא כמו ההסכם משנת 1992 (נספח כ"א לתצהיר
עדות ראשית מטעם התובע), בהסכם הנטען לא מופיעות חתימות הצדדים בכל אחד
ואחד מעמודיו, אלא רק בעמוד האחרון. לא צויין תאריך לצידן, והוא אינו מאושר
בחתימת עו"ד. נותרו בו פרטים להשלמה. אפילו, כגרסת התובע, נחתם הסכם, הרי
שהמגיעים שנמשכו לאחר מכן לקראת חתימת הסכם חדש, תוך שינוי היקף התכנון,
מלמדים על ביטולו בהתנהגות. אני דוחה, איפוא, את טענת התובע, כי הנתבעת 1
הפרה הסכם עימו, ולפיכך גם לא קמה עילת גרם הפרת חוזה כנגד הנתבע 2.

שאלת תום הלב

26. המגיעים בין הנתבעת 1 לבין התובע בקשר להרחבת המבנה החל משנת 2002 נעשו
ביוזמת הנתבעת 1. ד"ר גטאס הוא אשר חזר ופנה אל התובע לשם קבלת עזרתו. לא
נעשתה במקביל פניה לאדריכלים אחרים (עדותו של ד"ר גטאס, עמ' 93 לפרט).
התנהלות זו עומדת בסתירה לטענת הנתבעת 1, לפיה הפניה אל התובע נעשתה לשם
קבלת הצעת התקשרות בלבד, וזאת על פי תנאי פעילותה המחייבים אותה בבחינת
מספר הצעות. הנתבעת 1 גרמה לתובע להאמין, כי בכוונתה להתקשר עימו בהסכם
לתכנון תוספת הבניה על מנת לעודד אותו לבצע בעבורה עבודות שונות בקשר
להרחבה המיועדת.
מעבר לכך, הנתבעת 1 ניהלה עם התובע משא ומתן לגבי המחיר, כאשר במסגרת זו
הוא נענה במידה מסויימת לבקשתה לשפר את הצעתו, ורק לאחר מכן היא העלתה
דרישות מיוחדות, הכרוכות בעלויות מצד התובע. זאת, ללא הצעה להעלות את
שכרו של התובע בהתאם. כך, למשל, היא ביקשה להיות מעורבת בבחירת
היועצים למיניהם, "היות ומדובר במעבדות מתקדמות, עם דרישות למפרט טכני
מאוד מורכב ולא שגרת, המחייב שילוב יועצים שונים המומחים בתחום, והיות
והתובע רגיל לעבוד עם יועצים מהישובים הערביים שאינם מעורבים בהקמת
מעבדות מחקר כדבר שבשגרה, הרי שקיימת חשיבות לזהות היועצים ולא כל יועץ
מתאים לביצוע המלאכה הטכנית היחודית למעבדות" (סעיף 31 בעמ' 15 לסיכומי

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוקטובר 2010
פס"ד

ת"א 1071-05 אדיב דאוד נ' עמותת "אגודת הגליל למחקר ושירותי בריאות, נזמי
שחאדה

1 הנתבעים). על פי טענת הנתבעת 1, דרישות אלה היו בגדר הכרח מצידה. אף על פי
2 כן, היא נמנעה מלהעלותן בשלב המשא ומתן לגבי המחיר, אלא רק לאחר מכן,
3 ומשגילה התובע תרעומת על כך, היא מיהרה והתקשרה עם אדריכל אחר (סעיפים
4 25 – 27 לתצהיר עדות ראשית של ד"ר גטאס).
5 כל אלה מלמדים על חוסר תום לב בהתנהלותה של הנתבעת 1 אל מול התובע בכלל
6 ובשלב הסופי של המשא-ומתן עימו בפרט.
7
8 27. חובת תום הלב במשא ומתן מעוגנת בסעיף 12 (א) לחוק החוזים (חלק כללי),
9 תשל"ג-1973. סעיף 12(ב), שעניינו תוצאות הפרתה של חובה זו קובע, כי:
10 "צד שלא נהג בדרך מקובלת ולא בתום-לב חייב לצד השני פיצויים בעד הנוק
11 שנגרם לו עקב המשא ומתן או עקב כריתת החוזה...". הוראה זו התפרשה
12 בפסיקה במשך שנים ארוכות כמעניקה "פיצויים שליליים" ("פיצוי הסתמכות")
13 בלבד. פסק הדין בע"א 6370/00 קל בנין בע"מ נ' ע.ר.מ. רעננה לבניה והשכרה
14 בע"מ, פ"ד נו(3), 289 (2002) שינה את ההלכה. שם עלתה השאלה, אם יש דבר
15 בלשונו או בתכליתו של סעיף 12(ב) לחוק המונע פיצויים "חיוביים" ("פיצוי
16 קיום") מקום שהמשא והמתן בין הצדדים הגיע לשלב כה מתקדם, עד כי תנאי
17 ההסכם ידועים, והוא היה נכרת לולא אותה התנהגות שלא בתום לב שמנעה
18 "ברגע האחרון" את כריתת ההסכם? הנשיא אהרון ברק השיב על כך בשלילה:
19 "המטריה בה עסקינן היא זו של מצב "טרום חוזי". החוזה טרם נכרת. מתנהל
20 בגינו משא ומתן. הצדדים חופשיים לעצב את תוכנו. הם חופשיים לרוב לפרוש
21 ממנו. האוטונומיה של הרצון הפרטי מעניקה לכל צד חופש פעולה. אם חופש
22 פעולה זה מנוצל לרעה - והמשא והמתן מתנהל שלא בתום לב - מטילים על הפוגע
23 פיצוי המשקף את נזקו של הנפגע מעצם ניהולו של המשא והמתן. פיצוי אחר אינו
24 אפשרי, שכן אין לדעת את תוכנו של ההסכם אותו הצדדים היו כורתים אילו נוהל
25 המשא והמתן בתום לב. כך בוודאי באותם מקרים בהם ניהול המשא והמתן בתום
26 לב היה מגלה מידע שהיה מביא להפסקת המשא והמתן. אך גם במקום שניהול
27 המשא והמתן בתום לב היה מביא להמשך המשא והמתן, אין לדעת, לרוב, אם
28 משא ומתן זה היה מסתיים בהסכם ואין גם לדעת מה היה החוזה אותו היו
29 הצדדים כורתים. במצב דברים זה - ועל רקע התפיסה הבסיסית שבית המשפט
30 אינו כורת לצדדים חוזה שהם עצמם לא כרתו - אין מקום לספקולציות באשר

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוקטובר 2010
פס"ד

ת"א 1071-05 אדיב דאוד נ' עמותת "אגודת הגליל למחקר ושירותי בריאות, נזמי
שחאדה

1 לתוכנו של החוזה שהיה נכרת אם היה נכרת. מכאן שלילתם של פיצויי הקיום,
2 והסתפקות בפיצויי ההסתמכות. אכן, במצב דברים זה, האיזון הראוי בין החופש
3 לעצב את תוכנו של החוזה מזה לבין החובה לנהל משא ומתן בתום לב מזה, נמצא
4 בהטלת חובה ל"פיצויים שליליים" בלבד. פיצויים אלה הם המגשימים את עקרון
5 היסוד של "השבת המצב לקדמותו". על פיו, מעמידים את הצדדים במצב בו היו
6 נתונים לולא נכנסו למשא ולמתן.
7 "כך הוא המצב ברוב המקרים, אך לא בכולם. מצויים מצבים, בהם המשא והמתן
8 בין הצדדים הגיע לשלב כה מתקדם, עד כי תוכנו של ההסכם אותו מבקשים
9 הצדדים לכרות הוא ידוע. תנאיו גובשו. עם זאת, אך בשל חוסר תום הלב נמנע
10 השכלול הסופי של המשא והמתן לכדי חוזה. במצב דברים זה, החזרת המצב
11 לקדמותו - כלומר, העמדת הצדדים במצב בו ההתנהגות בחוסר תום לב לא
12 התרחשה - תביא אותם לידי ראיית המצב כאילו שוכלל החוזה (ראו: ד' פלפל,
13 "סעדים עקב העדר תום לב במשא ומתן", **עיוני משפט יא** 315 1986, 307)). חופש
14 החוזה לא ייפגע - ועל כל פנים, לא ייפגע קשות - אם לתוכן ההסדר אותו עיצבו
15 הצדדים בפועל ובתום לב יינתן תוקף. במצב דברים זה, אין בית המשפט כורת
16 חוזה עבור הצדדים. כל שבית המשפט עושה, הוא בהסרת המחסום שאחד
17 הצדדים הטיל שלא בתום לב על שכלול החוזה (ראו י' וינבוים, **בדרך מקובלת**
18 **ובתום לב** 2000 (112)). האיזון הראוי בין החופש לעצב את תוכנו של החוזה מזה
19 לבין החובה לנהל משא ומתן בתום לב מזה, נמצא בהטלת חובה ל"פיצויים
20 חיוביים" על הצד הפוגע. פיצויים אלה הם המגשימים במצב העובדתי הנתון, את
21 עקרון היסוד של "השבת המצב לקדמותו". אכן, כאשר המשא והמתן התקדם, על
22 מישור הזמן, לשלב סופי, באופן שלולא חוסר תום הלב בהתנהגות החוזה היה
23 נכרת, "החזרת המצב לקדמותו" משמעותה העמדת הצדדים במצב בו היו נתונים
24 לולא חוסר תום הלב (ראו: ע"א 700/89 **חברת החשמל לישראל בע"מ נ' מליבו**
25 **ישראל בע"מ**, פ"ד מז(1) 667; בג"ץ 6231/92 **זגורי נ' בית הדין הארצי לעבודה**,
26 פ"ד מט(4) 749, 761".
27
28 המגעים בין התובע לבין הנתבעת 1 נמשכו תקופה ארוכה, תוך יצירת צפייה
29 סבירה בקרבו של התובע להתקשרות בהסכם, בין היתר כתוצאה מכך, שהוא החל
30 בעבודת התכנון, לבקשת הנתבעת 1. המשא ומתן הגיע לשלב מתקדם וההסכם

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוקטובר 2010
פס"ד

ת"א 1071-05 אדיב דאוד נ' עמותת "אגודת הגליל למחקר ושירותי בריאות, נזמי
שחאדה

1 היה על סף חתימה, עת חוסר תום הלב בהתנהלותה של הנתבעת 1 הביא
2 להפסקתו. נסיבות אלה הן בגדר נסיבות מיוחדות המצדיקות פסיקת "פיצויי
3 קיום".
4

שכר הוגן

5
6 27. כפי שקבעתי לעיל (בסעיף 25), העבודות, שביצע התובע בעבור הנתבעת 1 בקשר
7 להרחבה הצפויה, לא היו בגדר הצעת התקשרות מצידו. הוא ביצע אותם על-פי
8 הזמנתה, כאשר התמורה בעבורן אמורה היתה להיכלל בהסכם, שצפוי היה להיחתם.
9 כך עולה גם מעדותו של ד"ר גטאס, מי שהזמין את העבודות מהתובע בשמה של
10 הנתבעת 1 (ח"נ, 93 לפרטי). התובע זכאי, איפוא, לשכר ראוי בגין עבודתו. אך זאת לא
11 בנוסף לפיצויי קיום עקב הפרת חובת תום הלב כלפיו, אלא כחלק מהם. שאם לא כן,
12 יהיה בכך כפל פיצוי.
13

14 28. לפי סיכומי הנתבעים, הריווח שהיה צפוי לתובע לו קיבל את העבודה לידי היה
15 בשיעור 15% מהתמורה הכוללת (135,000 ₪), שה"כ 20,250 ₪. בנוסף לכך הוא זכאי
16 להחזר הוצאות בגין העבודה שסיפק לה בפועל. אני מקבל את טענת הנתבעים, שהיקף
17 העבודה הנטען נראה חריג על פניו, בין היתר בשים לב לכך, שעיקר העבודה היה ארגון
18 מחדש של חומר, שהיה מצוי בידי התובע בעקבות עבודה קודמת, אשר בגינה קיבל
19 תשלום מלא, והוא לא הביא כל ראיה תומכת. על דרך האומדנא אני קובע סכום
20 גלובלי בסך 10,000 ₪.
21 הכל בתוספת ריבית והצמדה מיום סיום המשא ומתן (1.5.05) ועד היום, שה"כ:
22 41,723 ₪.
23

ג. סיכום

24
25 29. התביעה כנגד הנתבעת 1 מתקבלת בחלקה. התביעה כנגד הנתבע 2 נדחית.
26
27 30. ניתן בזאת צו עשה כנגד הנתבעת 1, כדלקמן: בנתון לכך, שהתובע יודיע בכתב
28 לנתבעת 1 עד יום 8.11.2010, שהוא מבקש יישומו של הסעד הניתן כאן, - יתלה או
29 יוצמד לחזית המבנה שלט בגודל סביר, בו יצויין החלק, שתוכנן על ידי התובע, לרבות
30 סקיצה של המבנה המקורי. הכיתוב יהיה בעברית או בערבית, או בשתי השפות, לפי

בית המשפט המחוזי בחיפה

04 אוקטובר 2010
פס"ד

ת"א 1071-05 אדיב דאוד נ' עמותת "אגודת הגליל למחקר ושירותי בריאות, נזמי
שחאדה

1 שיקול דעתו של התובע. הביצוע וההוצאות הכרוכות בכך, על הנתבעת 1. בנוסף לכך
2 תשלם הנתבעת 1 לתובע 41,723 (ארבעים ואחד אלף שבע מאות עשרים ושלושה) ₪,
3 וכן את הוצאות משפט, כאשר לצורך זה בלבד חישוב סכום האגרה יעשה בהתאם
4 לסעדים שנפסקו בפועל (בתוספת ריבית והפרשי הצמדה מיום הוצאתו בפועל של כל
5 פריט) ושכר טרחת עו"ד בסך 26,000 (עשרים ושישה אלף) ₪ + מע"מ בגינו, להיום.
6 אין צו בדבר הוצאות בין יתר בעלי-הדין.

7
8
9
10
11
12
13
14

ניתן והודע היום כ"ו בתשרי, תשע"א, 4.10.10, בהעדר הצדדים.

גדעון גינת, סגן נשיא

15
16
17
18
19
20